

Mundtlighedstrekanten

Lene Illum Skov, lektor, UC SYD & Dorthe Carlsen, lektor, UC SYD

Mundtlighedstrekanten er et bud på en generisk model, der viser de forskellige niveauer af en mundtlig tekst. "Niveau" skal ikke forstås hierarkisk, da alle "niveauer" eller lag i den mundtlige tekst er gensidigt afhængige. I mundtlighedstrekanten skelnes der mellem mundtlighedssituationer, komposition, ytring, sproglige og stilistiske valg (ord), kroppe, gestik og mimik og endelig prosodiske virkemidler (tempo, rytme, tryk, artikulation, klang). Lytning er en integreret del af mundtligheden og indgår derfor i alle lag i trekanten.

Betydning skabes i samspillet mellem hvem siger hvad til hvem, hvordan, hvorfor og i hvilken situation. Dette synliggøres i modellen med trekantens indhold, form og formål. Den omsluttende cirkel viser, at tekster gøres i sociale rum (situations- og kulturkontekster), som også virker ind på og medbestemmer den mundtlige tekst.

Mundtlighedstrekanten kan anvendes som en støtte til læreren i planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning i mundtlighed. Trekanten sigter på, at der i undervisningen er fokus på integration af de forskellige lag, og at indhold, form og formål følges ad. Samtidig tilbyder mundtlighedstrekanten lærere og elever et fælles fagsprog, hvormed de kan tale om mundtlighed.

Mundtlighedstrekanten er inspireret af teksttrekanten, der er udviklet til skrivevejledning og tekstarbejde i skriftlige verbalsproglige tekster (Dysthe, Hertzberg, & Hoel, 2001, s. 43). For en nærmere teoretisk gennemgang af mundtlighedstrekanten, se *Mundtlighed i danskfaget og dets læremidler* (Skov & Carlsen, 2020).

Litteratur

Dysthe, O., Hertzberg, F., & Hoel, T. L. (2001). *Skrive for at lære*. Klim.

Skov, L. I., & Carlsen, D. (2020). Mundtlighed i danskfaget og dets læremidler. *Learning Tech* (under udgivelse).

